

Apolena Rychlíková

VELMI NEROVNÉ VZTAHY

Kdybych byla štěňátko,
nikomu by nevadilo, že
už nepíšu, jenom rozta-
huju nohy.

Úspěšná kniha slovenské spisovatelky **Nicol Hochholczerové** *Táto izba sa nedá zjesť* se dočkala českého překladu. Debutovou novelu, v níž autorka zkoumá nezdravý vztah mezi dospívající dívkou Terezou a jejím učitelem, u nás teď vydalo nakladatelství Host.

Pro vytvoření toxických vztahů stačí málo – v podstatě jakákoli nerovnost, kterou ten, kdo je v pozici moci, začne zneužívat

Hochholczerová v útlé, leč hutné knížce nešetří nikoho. Rodiče, svého „přítele“, natož sebe – hlavní hrdinku. Ta se v toxickém poměru s o několik desítek let starším mužem topí a neustále nachází a zase ztrácí vlastní hranice. Odejít však nedokáže, a to navzdory tomu, že ji takto nastavený a spravovaný vztah ničí, traumatizuje a ovládá ještě roky potom, co střední školu opustí.

Témata týkající se nerovných vztahů mezi různě starými či různě mocnými lidmi jsou v posledních letech v kurzu. Zatímco dříve bylo běžné podobné milostné zápletky bagatelizovat a ty, kteří na jejich problematickou polohu upozorňovali, označovat takřka za lásce nepřející bigoty, dnes máme k dispozici řadu studií, publicistických textů i popkulturních děl, které do nerovných vztahů vrhají jiný, tolik důležitý kritický pohled. *Tenhle pokoj se nedá sníst* je však kniha, co jde svou razancí a brutalitou na samou hranu.

Hochholczerová ukazuje totiž i určitou ambivalenci prožívání podobných „vztahů“ – a možná právě proto je její kritika tak zdrcující, věrohodná a dokládá, jak se na toxickém prostředí nerovností a manipulace podílí celé okolí obětí, včetně rodičů a přátel. V tom se novela podobá jiné významné knize na podobné téma, francouzskému *Svolení* (česky 2021) od Vanessy Springory.

Zatímco ale Springora žaluje „nejvyšší“ kruhy francouzské společnosti, spisovatele, veřejné intelektuály, Hochholczerová ukazuje problematiku z druhé strany: z pohledu méně privilegovaných lidí v postkomunistickém světě. V tom je její kniha důležitá, otevírá jiné dveře než ty, co jsou v rámci hnutí #MeToo běžně reflektované. A dokládá, že pro vytvoření toxických vztahů stačí málo – v podstatě jakákoli nerovnost, kterou ten, kdo je v pozici moci, začne zneužívat. Je pak jedno, jestli jde o slavného spisovatele jako ve *Svolení*, či učitele výtvarky, který roky manipuluje s dospívajícím člověkem. Všechno je to hrozné.

Namaluju zadek červený od úderu, ty vedle něj srdíčko, dlouho se na mě díváš jako na džbán a potom řekneš: kdybych chtěl, už dávno jsi těhotná.

Autorka je dokumentaristka a publicistka.

